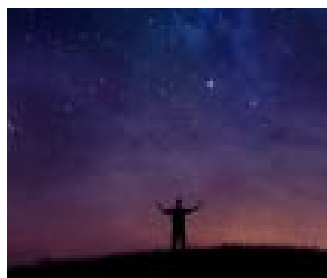

Ordet er noe smått og uanselig for fornuften – side 3

Den lutherske kirkens «fødselsdag» – side 5

Den nåværende verden og den kommende verden – s. 11

Skriften alene side 18

Nr. 3 2017 - 37. ÅRGANG

BIBEL OG BEKJENNELSE

UTGITT AV DEN LUTHERSKE BEKJENNELSESKIRKE

© DEPOSITPHOTOS

Slottskirken i Wittenberg, der Martin Luther slo opp sine berømte 95 teser på kirkedøren den 31. oktober 1517, en hendelse som utløste den lutherske reformasjonen.

BIBEL OG BEKJENNELSE

utgis av Den Lutherske Bekjennelseskirke.

ISSN 0806-5365

Bladet kommer ut med fire nr. pr. år.

Frivillig abonnementsavgift kr 150,- pr. år.

Redaksjon:

Tor Jakob Welde (ansv. red.),

Egil Edvardsen, Birgit Johannessen og

Kjell Petter Bakken.

Redaksjonens adresse:

Solåsveien 20, 4330 Ålgård.

E-post: egil.edvardsen@luthersk-kirke.no

Internett: www.luthersk-kirke.no

Bankgiro: 3361 16 43948.

Ekspedisjon: Omega trykk, 4016 Stavanger.

**DEN LUTHERSKE
BEKJENNELSES-
KIRKE (LBK)**

• Den Lutherske Bekjennelseskirke er en evangelisk-luthersk kirke som tror at Gud har gitt hele verden det glade budskap om den forsoning som har skjedd i Kristus. Vi tror at Jesus Kristus er sann Gud, at han er blitt menneske for vår skyld, levde et liv uten synd, lidt og dødt i vårt sted og oppstått fra de døde. Vi tar imot denne forsoning gjennom troen, får tilgivelse for alle våre synder og har løfte om evig liv sammen med Gud. Hensikten med vår kirkes eksistens er å føre videre dette glade budskap, og samles omkring forkynnelsen, dåpen og nattverden for å vokse i den tro vi har fått av Gud.

• Vår kirkes tro har en eneste grunnvoll, nemlig det Ord som Gud har gitt oss i Det gamle og nye testaments hellige skrifter. Det er Gud selv som har inspirert de menneskelige forfatterne av Bibelens 66 bøker, og derfor må disse skrifter ikke betraktes som menneskelige produkt, men som Guds eget ord. Bibelens ord er den eneste normen for sann kristen lære. Vi tror at Bibelen må leses ut fra dens egenart og karakter. Poesi må leses som poesi, historie som historie, og så videre.

• Vi bekjenner oss til de lutherske bekjennelsesskriftene som er samlet i Konkordieboken fra 1580, ettersom vi har funnet at de overensstemmer helt med vår kirkes eneste grunnvoll, Bibelen.

• Vår tro er ikke ny, men har funnet i alle tider, der mennesker har tatt imot Guds ord og rettet seg etter det. Fordi vi vet at vi er store syndere for Gud, behøver vi Guds ords rene og klare undervisning der tilgivelse og oppreisning gis oss i forkynnelsen av Jesu forsoningsverk.

• LBK deler tro og kirkefelleskap med KELK, Den konfesjonelle evangelisk-lutherske konferansen, som består av 20 medlemskirker rundt omkring i verden, blant annet Evangelisch-Lutherische Freikirche i Tyskland, Evangelical Lutheran Synod og Wisconsin Evangelical Lutheran Synod i USA. I alt er vi omkring en halv million kristne i dette internasjonale fellesskap. Det er vårt håp at flere skal komme med i vårt fellesskap der Frelseren Jesus og syndenes tilgivelse alltid står i sentrum.

Redaksjonelt

KRISTNE OG POLITIKK

Er det rett å begi seg ut på den politiske arena med Bibelen i hånd og prøve å innføre «kristne lover og regler» i samfunnet? I forbindelse med stortingsvalget i høst ble det snakket mye om kristne verdier, og det fins politikere som ønsker et kristent styre av landet.

Det er lett å bli forvirret. De troende har «dobbel statsborgerskap». Vi er medlemmer av Kristi kirke, de helliges samfunn, et nåderike. Samtidig er vi samfunnsborgere her i denne verden. Det er viktig å minne om at vi ikke må blande sammen de to «regimentene» - kirken og staten/øvrigheten, men forstå at de er adskilte og har fått helt ulike oppgaver av Gud.

«Kirkens oppgave er å forkynne evangeliet til frelse for sjeler som står i fare for å gå fortapt. Det er ikke kirkens oppgave å ordne opp i alle sosiale problemer i verden,»¹ som det står i KELKs nye 95 teser for det 21. århundret. Jesus kom ikke til verden for å opprette et jordisk fredsrike med velstand og lykke. Men ved sitt liv og sin død og oppstandelse har han gitt oss en evig fred og en arv som er langt rikere enn all jordisk rikdom. Jesu kirke skal forvalte denne arven, for at mennesker skal bli frelst. Kirken skal ikke legge seg opp i styringen av stater og prøve å endre det politiske systemet. Staten skal heller ikke styre over kirken.

De troende skal lyde øvrigheten såfremt den ikke befaler dem å være udydig mot Gud. «Gi keiseren det som tilhører keiseren, og Gud det som tilhører Gud,» sa Jesus. Og Pilatus fikk høre: «Du hadde ingen makt over meg dersom den ikke var gitt deg ovenfra.» KELKs tese 17: «Verdslige myndigheter er innstiftet av Gud for å holde fred og orden på jorden. Derfor bør kristne alltid respektere sine ledere som Guds representanter og be for dem. Kristne må gjerne gjøre tjeneste innen politisk styre og stell og arbeide med å forbedre ledelsen av samfunnet.»

Vi må skjelne mellom kirken (som kirke) - og den enkelte troende som jo har borgerskap også her i verden. Kristne samfunnsborgere bør oppmuntres til å ta på seg politisk ansvar. Men så må de ikke tenke at øvrigheten skal «kristnes». «Troende kristne som er blitt valgt til å fylle stillinger innen øvrigheten, må ikke skjule eller fornekte sin tro, men vitne om evangeliets sannhet når de har mulighet til det. Likevel må de skille nøye mellom de to provinsene - kirken og staten - og være klar over at staten ikke kan styres etter Guds ord eller «kristne prinsipper», men bare etter den naturlige fornuften og common sense. Mens kirken styres bare av Guds ord, og ikke etter diktat fra fornuften eller noen ytre tvang» (John Th. Mueller).²

På reformasjonstiden var det mye i samfunnet som hindret Martin Luther i å få satt ut i livet det klare prinsippet om skille mellom kirke og stat. Likevel sluttet han aldri å holde frem dette prinsippet som det eneste bibelske og rette. Svært mye kan sies om forholdet mellom kristne og politikk, øvrigheten og kirken. Vanskelige spørsmål dukker opp her i verden, og Gud har ikke gitt en liste med anvisninger for enhver situasjon. Bare noen enkle, klare prinsipper. Så hver enkelt kristen må be Gud om hjelp til å manøvrere i lys av disse. Og så vil vi alltid huske at vår beste, sanne borgerrett er i himmelen. Her på jorden har vi kun midlertidig visum.

Tor Jakob Welde

¹ Fra tese #75. Den konfesjonelle evangelisk-lutherske konferanse (KELK) vedtok 95 nye teser ved sitt verdensmøte i Grimma, Tyskland, juni 2017. Les mer om dette på side 8-9.

² Christian Dogmatics, s. 553

Ordet er noe smått og uanselig for fornuften

AV MARTIN LUTHER

Han tok de tolv til side og sa til dem: «Se, vi går opp til Jerusalem, og alt det som profetene har skrevet om Menneskesønnen, skal gå i oppfyllelse. Han skal overgis til hedningene og bli hånt og mishandlet og spyttet på, og de skal piske ham og slå ham i hjel. Og den tredje dagen skal han stå opp.» Men de skjønnte ikke noe av dette. Meningen var skjult for dem, og de forsto ikke det han sa (Luk 18,31–34).

Kristus snakker til de tolv apostlene om sin lidelse. Her finner vi de ordene som englene på påskedags morgen sa til kvinnene ved graven: «Husk hva han sa til dere mens han ennå var i Galilea: 'Menneskesønnen skal overgis i syndige menneskers hender og korsfestes, og den tredje dagen skal han stå opp.'» (Luk 24,6–7). Herren Jesus var jo akkurat nå på vandring fra Galilea til Jerusalem, der han ble arrestert og korsfestet. Om denne forutsigelsen sier evangelisten hele tre ganger, at disiplene ikke forsto den. De trodde nemlig at han talte noen merkelige ord med hemmelig betydning. Derfor virket det som om de hørte et fremmed, ukjent språk, som de ikke forsto et eneste ord av.

Og derfor tenkte de: Denne mannen gjør så mange under, han oppvekker døde, han gjør slik at blinde kan se. Så vi forstår jo at Gud er med ham. Og derfor kommer han med tiden til å bli en stor hersker, og vi, hans tjenere, skal vel også bli fyr-

ster og store herrer. For hvem skulle vel kunne skade en så mektig mann, som med ett ord kan helbrede og drive døden og alle plager på flukt? Derfor tenkte de: Gud har så stor omsorg for ham at han ikke vil la ham lide noe vondt. Ordene hans, som høres ut som om de handler om lidelse og død, må ha en helt annen betydning. Så uforstandige var de kjære apostlene.

Alle Guds gjerninger er av en slik natur at de er ubegripelige i forveien, før de skjer. Men når de har skjedd, da forstår man dem. Dette forteller jo også Johannes om mange steder, at disiplene først etterpå forsto hva han hadde snakket med dem om. Altså hører Guds ord og troen sammen. Gud taler ikke om andre ting enn slike som langt overgår vår fornuft og som vi derfor ikke kan forstå. Derfor skal vi *tro* det. For ved troen erfarer vi at det er sant, og ved den forstår vi det rett.

For å ta et eksempel, så lærer Guds ord oss om de dodes oppstandelse. Denne læren kan fornuften ikke forstå. Derfor ser vi at de lærde håner oss og regner oss som dårer, fordi vi tror på noe slikt og er overbevist om at det fins et liv etter dette. Like lite forstår fornuften at Gud er blitt menneske og fødtes til verden av en jomfru. Dette må alltid bli trodd inntil vi kommer så langt at vi kan se det og si: «Nå forstår jeg, ja, jeg ser til og med at det som

jeg tidligere trodde på, er sant.» På samme måte virker det ganske merkelig for fornuften at vi i dåpen med vannet får Guds mildhet og nåde i gave uten noen som helst egen fortjeneste, og at vi i avløsningen får syndenes tilgivelse. Fornuften regner altså de kristne som dårer, som kan tro noe slikt.

Slik tenker nemlig fornuften: Skal Gud bli forsonet, så må det noe større og bedre til, nemlig gode gjerninger som koster oss anstrengelser og strev. Slik holder man seg til pavens eksempel, når han i sin preken henviser menneskene til deres egen fortjeneste. Fornuften vil nemlig ikke tro at det som har med salighet å gjøre kan ordnes bare gjennom dåpen og troen på Kristus. Man ser jo at Ordet er noe smått og uanselig og at han som står der og taler det er en fattig og skrøpelig synder. Det virker urimelig at et menneske skal bygge livet sitt for all evighet på et slikt ord. Selv om man altså taler Guds ord aldri så klart og tydelig, går fornuften likevel ikke med på det og tror heller ikke på det. Derfor får også det kjære evangeliet navn på seg for å være en djevelens lære som man forfører mennesker med og lærer dem å ikke gjøre gode gjerninger. På noen annen måte kan ikke fornuften bedømme det.

Lær dere derfor å tro enkelt og enfoldig på Guds ord og si i hjertene

deres: «Selv om jeg ikke ser, merker og føler at det er slik, så hører jeg likevel at Gud sier det. Og han er jo så mektig, at han kan gjøre det sant. En gang skal jeg forstå det, selv om jeg ikke forstår det nå.»

Dette ser man også på Skriftens eksempler. Før David angriper Goliat tror han at han skal slå og drepe ham. Han sier til Saul: «Både løve og bjørn har din tjener felt, og det skal gå denne uomskårne filisteren som dem; for han har hånt den levende Guds hær.»

David sa videre: «Herren, som har berget meg fra løve og bjørn, han skal også berge meg fra denne filisteren.» Da sa Saul til David: «Gå, måtte Herren være med deg!» (1 Sam 17,36-37). Og til filisteren selv sier han i vers 46: «I dag vil Herren gi deg i min hånd. Jeg skal slå deg i hjel og hugge hodet av deg.»

Disse ordene hørte alle at David sa, men de regnet dem for å være kun løgn og hån. Og det er sant at dersom de bare hadde vært Davids ord og ikke Guds ord, så hadde de ikke betydd noe. Men nå var de Guds ord. David trodde på dem før han erfarte sannheten i dem. Derfor gikk det også slik som ordene hadde sagt. Det hadde ingen betydning at andre syntes det var dårskap og at de ikke kunne tro at det virkelig skulle gå slik. For fornuften var det helt utrolig at David, som sammenlignet med Goliat var en bitteliten mann, skulle kunne slå ned og felle en så stor og sterk kjempe med bare en stein. Men David trodde og utførte det. Og da kunne man jo se og virkelig erfare det, at det var sant og ikke oppdiktet. Men tidligere, da man bare hadde ordet som David sa: «Herren vil gi deg i min hånd», da virket det som en grov løgn, ja, som en absolutt umulig ting.

Fornuften tenker jo slik som Saul: David er en unggutt, en sauegjeter som aldri har deltatt i krig, og nå kommer han her med en stav og slynge. Goliat håner ham midt opp

i ansiktet og sier: «Tror du jeg er en hund, siden du kommer mot meg med kjepper?» Kjempen kommer med rustningen sin og et langt spyd. Er det ikke da latterlig at den lille, unge skytteren David skal gjøre det som ingen mann i hele leiren har våget? David så ikke dette selv, men han trodde at Gud skulle bestraffe fiendens spott og hjelpe ham. Slik skjedde det også.

Slik går det til i verden fortsatt. Man holder Guds ord og gjerninger for å være umulige før de skjer. Og når de skjer, går det nokså lett og enkelt for seg. Men før de settes i verk, kreves det ikke at man skal forstå det. Man skal bare ganske enkelt tro det. Fornuften kan aldri fatte at synden blir vasket bort i dåpen og at vi skal stå opp fra de døde på den ytterste dag. Og særlig når en ser at mange fromme menneskers kropp er blitt spist opp av rovdyr eller brent til aske og asken kastet på vannet, slik det gikk med den fromme Johan Hus. Da tenker fornuften: «Hvordan skal Herren Gud finne igjen kroppen?» Men Gud sier: «Jeg sier det. Det er mitt ord. Det virker ikke bare utrolig, men helt umulig. Men tror du det, så skal det bli virkelighet, for jeg er allmechtig og kan lage alt av ingenting.»

Derfor er de noen store dårer, de som vil bedømme Herrens ord og gjerninger etter fornuften. Fordi jeg ikke kan oppvekke døde, skal da heller ikke Gud kunne gjøre det? Vi må passe oss for å bedømme Guds ord og evner etter oss selv og våre egne evner. Dersom vår fornuft kunne fatte og begripe alle ting, så hadde jo Herren vår Gud bare kunnet tie stille. Men fordi han taler, så er det et tegn på at vår fornuft ikke vet eller forstår alt, og at Guds ord er over og imot vår fornuft. Dette viser jo også erfaringen oss.

Når jeg tilsier deg syndenes forlatelse og avløser deg på Kristi befaling, hører du ordet. Men når du har hørt det og er avløst fra synden,

merker du likevel ikke at Gud og hans engler smiler til deg. Du vet ikke om den gleden som Herren taler om: Englene i himmelen gleder seg over en synder som vender om.

På samme måte har du fortsatt den samme huden og kjøttet når du er blitt døpt som det du hadde før dåpen. Skulle da disse to, avløsningen og dåpen, ikke bety noe? Lær deg derfor å si: Gud har gitt meg dåpen. Gud har gjennom sitt ord avløst meg. Selv om jeg ikke ser og føler det, tror jeg likevel fullt og fast at Gud smiler til meg og kaller meg sitt barn, at min Herre Kristus kaller meg sin bror og at de kjære englene gleder seg storlig over meg. Dette tror og sier jeg. Jeg har ingen som helst tvil om det. Om andre ikke vil tro det, betyr ingenting. Jeg vil likevel tro det, for Gud kan ikke lyge for meg i sitt ord.

Disiplene kunne ennå ikke den kunsten, for ellers ville de ikke ha sagt imot eller vært forundret så lenge. De ville isteden ha konkludert: Slik han sier, slik skal det bli. Denne mannen kan ikke lyge.

Vi skal ikke ta anstøt av Guds ord selv om det kan virke underlig, urimelig og umulig. Vi skal holde fast ved dette: Har Gud sagt det, så må det også skje. Vi skal ikke spørre om det er mulig, men bare se etter om Gud har sagt det. Har Gud sagt det, så er han så mektig og sannferdig at han også kan gjøre det. Derfor skal vi tro det. Den som ikke vil tro det, han spotter Gud i høyeste grad. Vi bør vokte oss godt for dette, så vi ikke tviler på Guds ord, hvor urimelig det enn kan virke.

For det Gud taler, er virkelig sant. Slik har vi Guds ord i dåpen, i nattverden, i avløsningen og i forkynnelsen. Der taler Gud selv med oss og frikjenner oss fra synden. Dette skal vi tro og holde for sant, og ikke tvile på det.

*Fra Luthers Huspostille,
preken på Fastelavnssøndag*

Den lutherske kirkens «fødselsdag»

AV TOR JAKOB WELDE

17. mai 1814 er en dato skrevet med gullskrift i norsk historie. Eidsvollsmennene skrev da under på den nyskrevne grunnloven, og den nye nasjonen Norge ble «født» (selv om det gikk en del år før vi ble helt uavhengige). Hva med den lutherske kirken? Har vi noen slik dag? Det nærmeste vi kommer en luthersk grunnlovsdag må nok være 25. juni 1530. Den dagen ble «Confessio Augustana» – Den augsburgske bekjennelsen – opplest offentlig i nærvær av den mektige keiser Karl V. Et betydningsfullt øyeblikk i kirkehistorien.

I året 1530 var det gått tretten år siden Luthers 95 teser og startskuddet for reformasjonen. Mye hadde hendt siden den gang: Luther hadde for alvor oppdaget (ca. 1519) hva evangeliet egentlig er for noe – et frigjørende og frelsende budskap om rettferdiggjørelse for Jesu Kristi skyld, av nåde alene, ved troen. Luther var blitt lyst i bann av paven og erklært fredløs av keiseren (1521). I skjul på festningen Wartburg hadde han oversatt Det nye testamente til tysk (1521-22). Tilbake i Wittenberg hadde han blant

annet giftet seg (1525) og skrevet og utgitt mange viktige salmer og skrifter, bl.a. Lille katekisme (1529). Og reformasjonens ideer hadde spredd seg raskt til flere land rundt om i Europa.

Kurfyrst Johann av Sachsen og en håndfull andre tyske fyrster og prinser var blitt personlig overbeviste tilhengere av reformasjonen og holdt sin beskyttende hånd over Martin Luther. Men å opponere mot den mektige romersk-katolske keiseren på denne måten var svært risikabelt for dem. Det krevde derfor en god del mot å møte opp ved riksdagen i Augsburg våren og sommeren 1530.

Keiser Karl den femte hadde inn-

kalt alle fyrster og høytstående politiske ledere i riket sitt for å diskutere to saker: 1) En stor tyrkisk hær truet fra øst, situasjonen var svært skremmende. Tyrkerne hadde erobret store områder og sto allerede ved Wien. Det var nå viktig for keiseren å få til et godt militært samarbeid for å slå de muslimske styrkene tilbake. 2) For å oppnå en slik god felles front, var det også viktig å få behandlet på nytt et religionsspørsmål (noe helt uvanlig ved en politisk riksdag): de lutherske protestantene og de romersk-katolske måtte nå se til å bli enige, litt brennkvikt.

Før reisen til Augsburg hadde kurfyrst Johann fått Martin Luther,

Philipp Melanchthon og noen andre Wittenbergeologer til å forfatte et dokument som kunne legges fram for keiseren for å forklare den lutherske og bibelske læren. Men for Luther, som var erklært fredløs og dermed i prinsippet kunne drepes av hvem som helst, helt lovlig, var det altfor farlig å bli med på ferden sør til Augsburg. Han ble derfor satt av i Coburg, på kurfyrstens sørligste slott, nær grensen, to dagsreiser nord for Augsburg.

Riksdagen i Augsburg, opplesning av Confessio Augustana

Kurfyrst Johann av Sachsen (1468-1532)

Vel framme ved riksdagen viste det seg at det ble nødvendig for Melanchthon å sette sammen et nytt og lengre dokument. Men han tok utgangspunkt i det som Luther selv tidligere hadde skrevet i lag med vennene. Et utkast ble sendt til Coburg, og Luther var svært fornøyd da han hadde lest den nye bekjennelsen: «Jeg synes særst vel om den og vet ikke om noe som jeg ville gjøre bedre eller forandre i den. Det ville heller ikke passe, for jeg kan ikke trå så lett og stille.»

På en mest mulig vennlig og mild måte kritiserer *Confessio Augustana* de romersk-katolske feilene. Mange klare bibelvers siteres som bevis, men i tillegg også ting kirkefedrene har skrevet. Om og om igjen understrekes det at de lutherske ikke har funnet på noe nytt, men bare vil fremheve det som har vært den kristne kirkens lære helt fra begynnelsen av: «[Våre menigheter lærer samstemmig] ... at menneskene ikke kan bli rettferdiggjort overfor Gud ved egne krefter, fortjenester eller gjerninger, men at de blir rettferdiggjort uten vederlag for Kristi skyld ved troen» (fra artikkel 4). «Det samme lærer også de gamle kirkelige forfattere. Ambrosius sier nemlig:

Keiser Karl V. (1500-1558)

«Dette er fastsatt av Gud, at den som tror på Kristus, er frelst uten gjerning, ved troen alene, idet han uten vederlag tar imot syndsforlatelsen» (fra art. 6).

Utenom spørsmål som rettferdigjørelsen, arvesynden, og betydningen av gode gjerninger, behandles bl.a. sakramentene, kirken og dens embete, kirkeskikker, helgendyrkelse, munkeløfter og prestenes sølibat, i totalt 28 artikler.

Den augsburgske bekjennelsen ble underskrevet av kurfyrst Johann og åtte andre tyske hertuger, grever og ledere. De var modige. Melanchthon advarte på forhånd mot mulige konsekvenser av å skrive under. Kurfyrst Johann svarte: «Jeg vil gjøre det som er rett, uten å bekymre meg for min kurfyrstelige verdighet; Jeg vil bekjenne min Herre, korset hans betyr mer for meg enn all makten her på jorden.» De ba keiseren om lov til å lese opp bekjennelsen offentlig ved riksdagen. Han var først motvillig, men ga til slutt etter. Og lørdag den 25. juni klokken 15:00 skjedde altså den høytidelige presentasjonen av lutheranernes offisielle læredokument, på tysk. Opplesningen varte to timer, og gjorde dypt inntrykk på mange som var tilstede. Keiseren

selv duppet av underveis, men han fikk det til slutt overlevert skriftlig.

De romersk-katolske teologene satte seg ned og skrev et motskrift som ble opplest den 8. august. Melanchthon skrev deretter et lengre forsvarsskrift: *Apologi for Den augsburgske bekjennelse* (som også inngår som et av de lutherske bekjennelsesskriftene i Konkordieboken av 1580). Men denne Apologien ville riksdagen verken høre, lese eller ta imot. Isteden ble det vedtatt å true lutheranerne med militær makt dersom de ikke vendte tilbake til den romersk-katolske folden innen april neste år.

Luther skrev, etter å ha hørt nyhetene om opplesningen av *Confessio Augustana*: «Jeg er enormt glad og tilfreds over å ha fått leve fram til dette øyeblikket når Kristus er blitt offentlig forkynt av sine trofaste bekjennere i en så storslått forsamling, med denne virkelig vakre bekjennelsen».

Det hører med til historien at Melanchthon senere i livet sitt gjorde flere endringer i bekjennelsen (som han tydeligvis betraktet som sitt eget verk). I en revidert versjon som ble publisert i 1540 (den såkalte «*Variata*») hadde han foretatt en betydelig nedtoning i læren om nattverden, slik at den kunne godkjennes og underskrives også av den sveitsiske reformatoren Jean Calvin. Dette og andre alvorlige feilgrep av Melanchthon førte til svært mye strid og uro noen år senere. Ekte lutheranere spesifiserer derfor at de bekjenner seg til den opprinnelige, uforandrede versjonen av *Confessio Augustana*, fra 1530.

25 år senere, ved Religionsfreden i Augsburg i 1555, ble den lutherske kirken (også iblant kalt Den augsburgske bekjennelsens kirke) endelig offisielt godkjent av keiseren som et lovlig kirkesamfunn ved siden av den romersk-katolske kirke.

Festningen Coburg

Brev fra Coburg

Martin Luther tilbrakte mye av våren og sommeren 1530 på festningen Coburg. Flere av hans kolleger var i Augsburg for å møte keiseren. Ettersom Augsburg lå utenfor kurfyrst Johanns territorium, kunne han ikke garantere for Luthers sikkerhet, og beordret ham derfor til å bli værende på Coburg. Via brev kunne Luther følge med på det som skjedde i Augsburg. Han brukte tiden til å oversette Salmenes bok og skrive mange brev. Her er et brev han sendte hjem til sin kone Katharina i Wittenberg, den 14. august:

Nåde og fred i Kristus! Min kjære Käthe: Bare en rask liten melding, siden budbæreren hadde det så travelt. Du kan fortelle herr Johannes Pomer (Bugenhagen) og alle de andre at jeg skal skrive mer snart. Vi har ennå ikke hørt noe fra Augsburg, men venter på beskjed eller brev hver time på dagen. Ryktene forteller at våre motstanderes svar visstnok er blitt lest opp offentlig, men at de ikke ønsket å gi noen kopi til våre venner slik at de kunne besvare det. Jeg vet ikke om dette er sant. Men ettersom våre motstandere skygger unna lyset

på slike måter som dette, vil våre venner ikke bli værende lenge i Augsburg.

Siden St. Laurentiusdagen har jeg vært i god form og ikke kjent noe til bankingen i hodet mitt. Dermed er jeg blitt veldig ivrig etter å skrive. Tidligere ble jeg så torturert av den bankingen. Hils alle! Jeg skriver mer en annen gang. Må Gud være med dere alle sammen. Be frimodig, for alt er under kontroll og Gud vil hjelpe oss. Martin Luther.

*Av Rebecca DeGarmeaux
(Fra Facebooksiden Katie Luther)*

KOLLEKTBØNN FOR REFORMASJONSDAGEN

Herre Gud, himmelske Far! Vi takker deg av hele vårt hjerte fordi du har latt oss få leve i denne salige tid, da vi kan høre ditt hellige evangelium og kjenne din faderlige vilje og se din Sønn Jesus Kristus. Vi ber deg for din store barmhjertighets skyld at du vil la oss få beholde ditt ords lys, og styre våre hjerter ved din Hellige Ånd, så vi aldri faller fra ditt ord, men holder fast ved det og endelig blir salige, ved din elskede Sønn, Jesus Kristus vår Herre, som lever og råder sammen med deg og Den Hellige Ånd, én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.

KELK - møte i Tyskland

29. juni – 2. juli i år avholdt KELK (Den konfesjonelle evangelisk-lutherske konferanse) sitt niende internasjonale møte, i den historiske byen Grimma i Sachsen, nær Leipzig og Wittenberg. Om lag 200 personer deltok, fra lutherske bekjennelseskirker i alle verdensdeler. Siden grunnleggelsen i 1993 (i Oberwesel, Tyskland) har KELK nå vokst til 22 medlemskirker. (I tillegg har 7 kirkesamfunn status som «assosierte medlem».) Totalt er vi ca. 450.000 mennes-

ker i denne organisasjonen. LBK Norge var ved årets møte representert ved Egil og Nina Edvardsen, Tor Jakob Welde, og Birger og Hanny Kvilhaugsvik.

Temaet var «Reformasjon – den gang og nå». Fire foredragsholdere, Holger Weiss (Tyskland), Samuel Choi (Sør-Korea), Julio Ascarrunz Martinez (Bolivia) og Timothy Schmeling (USA), snakket om ulike aspekter ved reformasjonen og hva dette betyr for oss i dag. Etter hvert foredrag ble det gode diskusjoner,

med innspill fra mange forskjellige deler av verden. Det var interessant og inspirerende å høre og lære om andres erfaringer, gleder og utfordringer som lutherske kristne i helt ulike kulturer og samfunn.

Foruten givende foredrag var det morgengudstjenester, business-møter, felles måltider, presentasjoner av flere medlemskirker (bl.a. i Etiopia, Kina og Hong Kong), og utflukter til Luthers by Wittenberg og til Nimbschen med nonneklosteret der Katharina von Bora tilbrakte sine

Lutheranere fra Asia, Australia, Nord- og Sør-Amerika, Europa og Afrika

unge år. Et mektig høydepunkt var søndagens nattverd gudstjeneste med pastor Martin Wilde (Tyskland) som predikant og med flotte kor- og musikkinnslag fra medlemmer i ELFK, vår tyske søsterkirke som sto som arrangør av hele konferansen.

Ved KELK-møtet i Peru i 2014 ble det vedtatt å utarbeide et nytt dokument - «95 teser for det 21. århundret». Og etter en tids arbeid, med medvirkning fra mange medlemskirker inkludert LBK Norge, ble de nye tesene lagt fram

for godkjenning av konferansen i Grimma. Det er vårt håp at denne nye bekjennelsen kan bli til god hjelp når vi skal nå ut til mennesker og vitne om vår bibelsk-lutherske tro i en ny tid.

Professor Gaylin Schmeling (fra Mankato, Minnesota) ble valgt til ny formann for KELK. Etter planen vil neste store, internasjonale KELK-møte finne sted i Seoul, Sør-Korea, i 2020.

Tor Jakob Welde

Pastor Andreas Drechsler (Tyskland) og pastor Kebede Yigezu (Etiopia)

Til venstre: Utflukt til klosterruinen i Nimb-schen

Søndagens gudstjeneste ble feiret i klosterkirken i byen Grimma.

III. Fadervår

Hvordan et familieoverhode på en enkel måte skal undervise husfolket sitt.

Fader vår, du som er i himmelen.

Hva betyr det?

Gud vil med disse ord oppmuntre oss til å tro at han er vår rette Far og vi hans rette barn, så vi trygt og tillitsfullt kan be til ham, som gode barn ber sin kjære far om noe.

DEN FØRSTE BØNN

La ditt navn helliges.

Hva betyr det?

Guds navn er hellig i seg selv, men vi ber i denne bønnen at det også må bli hellig hos oss.

Hvordan skjer det?

Når Guds ord læres rett og rent og vi også lever hellig etter det som Guds barn. Hjelp oss til det, kjære himmelske Far! Men den som lærer og lever annerledes enn Guds ord lærer, vanhelliger Guds navn blant oss. Bevar oss for det, himmelske Far!

DEN ANDRE BØNN

La ditt rike komme.

Hva betyr det?

Guds rike kommer nok av seg selv uten at vi ber om det. Men vi ber i denne bønnen at det også må komme til oss.

Hvordan skjer det?

Det skjer når vår himmelske Far gir oss sin Hellige Ånd så vi ved hans nåde tror hans hellige ord og lever et hellig og gudfryktig liv her i tiden og siden i evigheten.

DEN TREDJE BØNN

La din vilje skje på jorden som i himmelen.

Hva betyr det?

Guds gode og nådige vilje skjer nok uten at vi ber om det. Men vi ber i denne bønnen at den også må skje hos oss.

Hvordan skjer det?

Det skjer når Gud bryter og hindrer alle onde planer og all ond vilje som ikke vil la oss hellige hans navn og ikke vil la hans rike komme. Dette er djevelens, verdens og vårt kjøds vilje. Men Guds gode og nådige vilje skjer når han styrker og holder oss fast i sitt ord og i troen inntil vi dør.

DEN FJERDE BØNN

Gi oss i dag vårt daglige brød.

Hva betyr det?

Gud gir daglig brød uten at vi ber om det også til alle onde mennesker. Men vi ber i denne bønnen at han vil la oss forstå at det er en gave fra ham og ta imot vårt daglige brød med takk.

Hva menes med daglig brød?

Med daglig brød menes alt det vi trenger for å leve slik som mat, drikke, klær, sko, hus, hjem, åker, husdyr, penger, gods, en god ektefelle, gode barn, gode arbeidsfolk, gode og pålitelige overordnede, gode styresmakter, godt vær, fred, helse, god moral, godt navn og rykte, gode venner, trofaste naboer og lignende.

DEN FEMTE BØNN

Og forlat oss vår skyld, som vi og forlater våre skyldnere.

Hva betyr det?

Vi ber i denne bønnen at vår himmelske Far ikke vil se på våre

synder og av den grunn avslå vår bønn. For vi er ikke verdige til å få noe av det vi ber om, og har ikke fortjent det, men vi ber at han vil gi oss alt av nåde. For vi synder mye hver dag og fortjener ikke annet enn straff. Så vil også vi av hjertet tilgi og med glede gjøre godt mot dem som synder mot oss.

DEN SJETTE BØNN

Og led oss ikke inn i fristelse.

Hva betyr det?

Gud frister riktignok ingen, men vi ber i denne bønnen at Gud vil bevare oss og holde oss oppe, så djevelen, verden og vårt eget kjød ikke skal bedra oss eller forføre oss til vantro, fortvilelse og andre store synder og laster, men at vi, om vi blir fristet, likevel til sist må vinne og holde fast på seieren.

DEN SJUENDE BØNN

Men frels oss fra det onde.

Hva betyr det?

Vi ber i denne bønnen som en sammenfatning at Far i himmelen vil frelse oss fra all slags ondt på kropp og sjel, eiendom og ære, og når vår siste time kommer, gi oss en salig død og i nåde ta oss fra denne jammerdal til seg i himmelen.

Amen.

Hva betyr det?

Det betyr at jeg skal være sikker på at vår himmelske Far tar imot disse bønner og hører dem. For han har selv befalt oss å be på denne måten og lovet å høre oss. Amen, amen, det betyr: Det er sant og visst. Slik skal det skje.

Den nåværende verden og den kommende verden

AV EGIL EDVARSEN

Bibelens tidsskjema er veldig enkelt. Kristi første komme var det første avgjørende tidsskillet i verdenshistorien. Det markerte et skille mellom Det gamle testamentets historie og Det nye testamentets historie. Kristi andre komme vil bli det andre avgjørende tidsskillet. Da vil «den nåværende verden/tiden» bli skilt fra «den kommende verden/tiden». Hele verdenshistorien er med andre ord orientert rundt Jesu to ankomster til verden. Vår Frelser står i sentrum for menneskehetens historie.

I Det nye testamentet er det vanlig å tale om to *tider* (gresk: *kairos*) eller to *verdener* (gresk: *aion*). Nå lever vi i «den nåværende tiden/verden». Når Jesus kommer igjen, innledes «den kommende tiden/verden».

- Mark 10,29-30: «Sannelig, jeg sier dere: Enhver som har forlatt hus eller brødre eller søstre eller mor eller far eller barn eller åkrer for min skyld og for evangeliets skyld, skal få hundre ganger så mye igjen. I den tiden (gresk: *kairos*) som nå er, skal han få hus, brødre, søstre, mødre, barn og åkrer – men også forfølgelser – og i den kommende verden (gresk: *aion*) evig liv.»
- Ef 1,21: Kristus sitter ved Faderens høyre hånd i himmelen, «over alle makter og åndskrefter, over alt velde og herredømme og over alle navn som nevnes kan, ikke bare i denne tid (gresk *aion*), men også i den kommende.»

Dette er det verdensbildet og den tidshistorie Bibelen presenterer. Nå lever vi i «den nåværende onde tiden» (Gal 1,4). Etter at Jesus har kommet igjen, vil det bli en ny og annerledes tid. Det er med andre ord bare disse to tidene ifølge Bibelen: «denne tiden eller verden» og «den kommende tiden eller verden».

- Luk 20,34-35: «Menneskene i denne verden (gresk: *aion*) gifter seg og blir giftet bort. Men de som blir funnet verdige til å være med i den kommende verden (gresk: *aion*) og oppstandelsen fra de døde, de verken gifter seg eller blir giftet bort.»

Vi lever i de siste tider

En annen side ved Bibelens verdensbilde er at vi – akkurat nå – lever «i de siste tider» eller «i de siste dager». Disse uttrykkene gjelder hele den nytestamentlige tiden, ikke bare den siste korte tiden før Jesus kommer igjen. Endetiden begynte med Jesu første komme og varer helt til han kommer igjen for andre gang på den siste dagen.

I sin tale på den første pinsedagen siterte Peter profeten Joel og sa at Joels profeti om de siste dager ble oppfylt på pinsedagen. Det er helt tydelig av Peters tale at han trodde at han befant seg i «de siste dager».

- Apg 2,16-17: «Her skjer det som er sagt gjennom profeten Joel: I de siste dager skal det skje, sier Gud, at jeg øser ut min Ånd over alle mennesker.»

Også Hebreerbrevets forfatter betraktet Jesu første komme som en innledning til «disse siste dager» eller «tidenes ende».

- Hebr 1,1-2: «Mange ganger og på mange måter har Gud i tidligere tider talt til fedrene gjennom profetene. Men nå, i disse siste dager, har han talt til oss gjennom Sønnen.»

- Hebr 9,26: «Men nå har han åpenbart seg én gang for alle ved tidenes ende for å ta bort synden ved sitt offer.»

Nøyaktig samme tanke finner vi hos apostlene Peter, Jakob og Paulus. Siden Jesus har kommet og fullført frelsesverket, befinner vi oss i de siste tider og de siste dager.

- 1 Pet 1,20: «Han var bestemt til dette før verdens grunnvoll ble lagt, og for deres skyld er han blitt åpenbart nå ved tidenes ende.»
- Jak 5,1-3: «Og nå, dere rike! ... Dere har brukt endetiden til å samle skatter!»
- 1 Kor 10,11: «Til oss er de siste tider kommet.»

Den samme forståelsen finner vi også i de lutherske bekjennelsesskriftene.

- «Deres majestet må velvillig ta til deg at nå i disse siste tider og dager, som Skriften taler om, er verden i ferd med å bli stadig mer ond og menneskene stadig svakere og ustodigere» (Augustana XXIII,14. Sitatet er fra den tyske utgaven, og oversatt til norsk fra *The Book of Concord: The Confessions of the Evangelical Lutheran Church*, Minneapolis, Fortress Press, 2000, s. 64).
- «Dette er de siste tider, da religionen, etter det Kristus har forutsagt, skal være i den største fare» (Apologien XII,126 – *The Book of Concord*, s. 208).

Historien går mot sin slutt

Ifølge Bibelen er menneskets historie *lineær*. Det betyr at vi befinner oss på en rett linje, som er styrt av Gud og som leder fram til et mål. Det som skjer i dag, er ikke en repetisjon av fortiden. Hver dag er et nytt steg framover mot den siste dagen. Jesus talte om verdens ende.

- Matt 13,39.49: «Høsten er verdens ende... Slik skal det gå ved verdens ende.»

- Matt 28,20: «Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.»
- 1 Kor 15,24: «Så kommer slutten, når han overgir sin kongsmakt til Gud, sin Far, etter at han har tilintetgjort alle makter, myndigheter og krefter.»

De gamle grekerne og mange andre gamle sivilisasjoner trodde på en *syklisk* historie. Det samme gjør østlige religioner som hinduismen og buddhismen. De tror at menneskets historie består av endeløse, repeterende sykluser, som ikke går framover mot en slutt. Mennesket går rundt og rundt i sirkler idet de gjentar tidligere generasjoner uten å bevege seg mot et mål.

I moderne eksistensialisme er historien verken lineær eller syklisk. Den er i stedet en tilfeldig rekke av meningsløse hendelser uten noe mønster. Derfor må hvert menneske skape sin egen mening med livet i hver deres egen individuelle eksistens.

Hvilket av disse verdenssynene gir mest håp? Vi forstår at det bare er det bibelske verdenssynet som kan gi mennesker håp for framtiden. Vi vet at Gud styrer historien ved sin allmakt og nåde. Vi vet at vi har noe godt å se fram imot. Vi er ikke som en mus som springer rundt og rundt i et hjul uten å bevege seg framover. Vi er heller ikke som en tomflaske som flyter omkring på havet og kastes hit og dit av bølgene og strømmene uten mål og mening. Vi beveger oss framover mot Guds store finale, vår Herre Jesu Kristi gjenkomst og opprettelsen av en ny himmel og ny jord.

- 2 Pet 3,13: «Men etter hans løfte venter vi på en ny himmel og en ny jord, hvor rettferdighet bor.»
- Jes 65,17: «Se, jeg skaper en ny himmel og en ny jord.»
- Åp 21,1: «Og jeg så en ny himmel og en ny jord. For den første himmel og den første jord var borte.»

(forts.)

Kommer det til å være folk fra andre kirkesamfunn i himmelen? I så fall, spiller det egentlig noen rolle hvilket kirkesamfunn vi står som medlemmer av?

Svar: Jesu siste ord før sin himmelfart var: «Den som tror og blir døpt skal bli frelst» (Mark 16,16). Den sentrale sannheten fra reformasjonen uttrykkes av apostelen Paulus i Efeserbrevet: «For av nåde er dere frelst, ved tro. Det er ikke deres eget verk, men Guds gave» (Ef 2,8). Jesus gjorde for oss det som vi ikke kunne gjøre for oss selv. Han fortjente himmelen for alle syndere. Det skjedde da han ble født og siden levde det fullkomne livet som stedfortrederen for dem som mislykkes med å leve etter Guds bud. Det skjedde på korset da han betalte den skylden vi alle hadde på grunn av vår synd. Det skjedde i og med den tomme graven, da Gud proklamerte rettferdiggjørelsen for verden. «Det ble skrevet også for vår skyld. Rettferdigheten blir tilregnet alle oss som tror på Ham som reiste vår Herre Jesus opp fra de døde, Han som ble overgitt for våre overtredelser, og som ble oppreist til vår rettferdiggjørelse» (Rom 4,24-25).

Vår lutherske kirke lærer at alle som vender om fra sine synder og tror på Jesus som sin herre og frelser, vil bli å finne i himmelen. Vi bekjenner at vi tror på en hellig, allmenn og apostolisk kirke. Vi lærer ikke at bare lutheranere blir frelst. Mennesker fra andre kristne kirkesamfunn som tror på frelseren kommer også til å være i himmelen.

Men det er forskjell på kirkesamfunn. Det har betydning hvilket samfunn vi er medlemmer av, siden ikke alle lærer samme ting om Jesus og hva han har gjort for å frelse oss. Noen lærer faktisk nokså lite om Jesus.

For fem hundre år siden kjempet Martin Luther mot sin egen kjære kirke. Avlatshandlere reklamerte for varene sine

i nabobyene. Det fortelles om hvordan Luther konfronterte et av sine sognebarn på grunn av drukkenskap. Mannen viftet da freidig med et avlatsbrev som bevis på syndstilgivelse. Det er ikke vanskelig å forstå at det er farlig å tilhøre en kirke som henviser stakkars arme sjeler til noe annet enn Jesus for tilgivelse og nåde.

I våre dager fins det kirkesamfunn som hevder at de følger Luther men som likevel tillater at falsk lære får gjennomsyre deres bekjennelse. Falske lærer og lærere tolereres i tillegg til evangeliet om Jesus.

Vi leser i Bibelen at Jesus advarte disiplene sine mot falske profeter og vranglære. Falsk lære innebærer alltid en fare for sjelen og troen. Jesus befalte oss derfor å bli værende i hans sannhet. Bibelen befaler oss å bare forene oss og stå i lag med dem som rett bekjenner og underviser ut fra sannheten i Bibelen, den hellige Skrift. Det er Guds vilje at vi holder oss unna dem som forkynner falsk lære. Vi skal protestere imot kirkesamfunn som tillater vranglære. Dette er Guds vilje. (Se Matt 7,15, Joh 8,31-32, Rom 16,17, 2 Tim 1,13-14, 1 Joh 4,1, 1 Joh 5,10-12.)

Når vi blir medlemmer av et kirkesamfunn, forener vi oss samtidig med deres bekjennelse. Vi forventer derfor at de som tilhører den romersk-katolske kirke tror på denne kirkens lære, inkludert vranglæren. Og at de som er metodister, baptister etc., tror og bekjenner seg til sine trossamfunns lærer, inkludert den falske læren.

Det fins mange grunner til at det er viktig å ha sitt medlemskap hos og forene seg bare med dem som lærer hele den bibelske sannheten rent og klart, spesielt de gode nyhetene om at Jesus levde, døde, og oppstod igjen på grunn av vår rettferdiggjørelse. Dette er Guds vilje.

*Av pastor Charles Keeler.
(Fra Lutheran Sentinel)*

*Ditt ord
er en
lykt for
min fot
og et lys
for min
sti.*

Salme 119,105

ROMERBREVET - KAPITTEL 8

Frigjort ved Ånden fra syndens og dødens lov - Rom 8,1-11

AV EGIL EDVARDSSEN

Kapittel 8 er midtpunktet i Romerbrevet. På mange måter er det også et høydepunkt i brevet. Her fullfører Paulus det avsnittet om helliggjørelsen som begynte i kap. 6. Men han trekker linjen like fram til herliggjørelsen. Kap. 8 toner ut i en sterk visshet om at vi skal nå fram til frelsens fullendelse. Kapitlet begynner med forsikringen om at ingen kan fordømme dem som er i Kristus Jesus, og det slutter med forsikringen om at ingen kan skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus.

To ord er sentrale i dette kapitlet, for det første *livet*, og for det andre han som gir liv, nemlig *Den Hellige Ånd*.

Kapitlet kan deles i fire avsnitt:

1. Frigjort ved Ånden fra syndens og dødens lov, vers 1-11.
2. Livet i Ånden, vers 12-17.
3. Det levende håp, vers 18-30.
4. Håpets visshet, vers 31-39.

Paulus avsluttet det foregående kapitlet med undervisningen om at synden alltid vil være en faktor i en kristens liv. Men synden er

gjort opp for «ved Jesus Kristus, vår Herre» (7,25). Han er vår stedfortreder som har betalt hele syndens skyld. På grunn av ham og hans fullkomne offer er våre synder tilgitt. Derfor kan Paulus fortsette brevet sitt med en glad og optimistisk tone. Mens kapittel 7 mer bar preg av Paulus' klage over synden som ennå fins i ham, uttrykker kapittel 8 glede og visshet over frelsen og håpet om herligheten.

Han innleder kapitlet med å knytte det sammen med det foregående: «*Så er det da ingen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus*» (vers 1). Ordene «så er det da» uttrykker følgen eller konsekvensen av det foregående. Konsekvensen av den seier som Jesus Kristus har vunnet for oss, er at det ikke fins noen fordømmelse for oss. Antakelig skal denne innledningen forstås som en konsekvens av alt det Paulus har sagt i kapittel 6 og 7.

En kristen er «i Kristus Jesus». I dåpen ble han forenet med Kristus (6,5), og ettersom han er forenet med Kristus, er han død både fra synden (6,3) og loven (7,6). På grunn av denne frigjørelse fra både synden og loven, fins det ikke lenger

noen fordømmelse for en kristen. Det fins ingen «fordømmelse», dvs. verken Guds fordømmelse og vrede som rammer all synd i mennesket (1,18), eller menneskers dom og fordømmelse (2,1-2), eller vår egen samvittighets anklager og fordømmelse (1 Joh 3,20-21). Det betyr ikke at en kristen aldri kjenner hjertets fordømmelser, men han kan avvise dem med henvisning til Gud som i sitt ord har sagt at alt det som hjertet kan anklage oss for, har Kristus gjort soning for på korset.

Den åndelige tilstanden «å være i Kristus Jesus» forklarer Paulus nærmere i vers 2: «*For Åndens lov som gir liv, har i Kristus Jesus gjort deg fri fra syndens og dødens lov.*» Igjen møter vi det fleksible og mangetydige ordet «lov» (*nomos*). Her som i 7,21-23 betyr «lov» det samme som «orden» eller «prinsipp». Vi har det også i vårt språk når vi for eksempel taler om «tyngdeloven» der gravitasjonen er en «lov» eller et «prinsipp» som alt på jorden er bundet av.

Vers 2 taler om to motsatte «prinsipper» eller «lover», nemlig det livgivende prinsippet «Åndens lov som gir liv», og det motsatte prinsippet «syndens og dødens lov». «Åndens

lov som gir liv» betyr at den som omfattes av dette «prinsippet» eller denne åndelige tilstand, har fått liv ved Ånden og er blitt frigjort fra det motsatte «prinsippet» eller den motsatte åndelige tilstand, nemlig «syndens og dødens lov». Eller sagt med andre ord: Alle dem som er blitt forenet med Kristus Jesus i dåpen, har fått liv, og dette gjelder alle troende. Men alle dem som på grunn av vantroen fortsatt er under Guds fordømmelse, er underlagt synden og døden, og dette gjelder alle vantro.

Paulus har tidligere vist at synden fører til død. Hvorfor? Fordi synden er et brudd på Guds hellige lov som krever fullkommenhet (jfr 1 Kor 15,56; Rom 6,23). Men her sier Paulus at han er frigjort fra synden og døden. Hvordan skjedde denne store forandringen? Loven klarte ikke å få i stand noen forandring i ham, for loven fungerte jo bare som en katalysator for synden (7,5). Paulus sier at det var «Åndens lov som gir liv» som frigjorde ham. Gjennom evangeliet om Kristus Jesus som Den Hellige Ånd har åpenbart for ham, er han blitt fri fra synden og døden.

Denne frigjøring ved Ånden er et resultat av forsoningen i Kristus: «*Det som var umulig for loven, siden den sto maktesløs på grunn av kjødet, det gjorde Gud*» (vers 3).

Her bruker Paulus ordet «lov» i sin vanlige betydning, nemlig Guds bud og krav til oss mennesker. Loven er virkelig mektig. Den er Guds egen stemme som forkynner tydelig hva som er rett og galt og som fordømmer alle feiltrinn. Men loven er maktesløs når det gjelder å gi menneskene liv, og årsaken til dette er «kjødet», den menneskelige naturen. Senere i vers 7 skal Paulus forklare nærmere den menneskelige naturens fiendskap mot Gud og hans lov.

Men det som var umulig for loven, «*det gjorde Gud. For syndens skyld sendte han sin Sønn i syndig*

kjødets skikkelse og holdt dom over synden i kjødet» (vers 3).

At Jesus kom «i syndig kjødets skikkelse», betyr ikke at han hadde en syndig natur, slik vi har det, men han levde i vår naturs lignelse, under samme kår, nemlig fristelsens og lidelsens kår, som vi falne mennesker har. Han levde slik «for syndens skyld», dvs. som et stedfortredende offer for vår syndeskyld. (Les Fil 2,7; Hebr 2,14; 4,15; 1 Pet 2,22.)

Ved sin forsoning brøt Jesus syndens herrevelde (1 Joh 3,8). Han «holdt dom over synden i kjødet», dvs. avsatte synden fra dens herskerstilling. Syndens herrevelde over mennesket skyldes nemlig at det er skilt fra Gud og er under hans vrede. Når synden er sonet, kan synderen igjen tas inn i samfunn med Gud. Og der mennesker har kommet i samfunn med Gud, der har synden mistet sin herskermakt. Se for eksempel i Kol 2,14-15 hvordan det fins en sammenheng mellom det at skyldbrevet er utslettet og at de djevelske maktene er avvæpnet.

Fordi Gud på denne måten har fordømt synden i kjødet, er det ingen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus. I samfunn med ham er vi frigjort fra syndens og dødens lov.

«*Slik ble lovens krav oppfylt i oss som ikke lever slik kjødet vil, men slik Ånden vil*» (vers 4). Legg merke til at Paulus ikke skriver at lovens krav skulle bli oppfylt av oss, men i oss. Lovens krav blir oppfylt i oss ved at loven trer ut som hersker og Kristus trer inn med sin Ånd. Lovens krav blir jo ikke oppfylt med lovrettfærdighet, men bare med et nytt liv. Og nytt liv kan nok loven kreve, men aldri gi. Den eneste som kan gi oss nytt liv, er Den Hellige Ånd som ved evangeliet i Ord og sakramenter føder på ny. (Se Gal 2,19-20; 3,2-5.)

Paulus underviser i Rom 8 om det nye livet. Det nye livet består i frihet fra synden og døden (vers 2). Det nye mennesket lar seg ikke lede av den onde naturen eller kjødet, men av Ånden (vers 4). Før vi kom i

samfunn med Kristus, lot vi oss lede av kjødet. Men nå er det Ånden som leder oss.

I vers 5-11 går Paulus videre og gir mer undervisning om dette nye livet. Han sier i vers 5: «*De som lever slik kjødet vil, er bare opptatt av det som hører mennesker til. Men de som lever slik Ånden vil, er opptatt av det som hører Ånden til.*»

La oss aller først si noe om uttrykkene «Ånden» og «ånden». I begge tilfellene er det oversettelse av det greske ordet *pneuma*, og som kjent fins det ikke forskjell på store og små bokstaver på gresk. Derfor må sammenhengen som ordet står i, alltid avgjøre om vi skal oversette med «Ånden» eller «ånden». Med «Ånden» forstår vi selvfølgelig Den Hellige Ånd, den tredje personen i Treenigheten. Med «ånden» kan vi tenke både på hjertet og sinnet.

Likevel er de to betydningene – «Ånden» og «ånden» – nært forbundet med hverandre når de brukes om kristne. For hos de kristne er alltid «ånden» det samme som det nye hjertet eller sinnet som de har fått, deres nye åndelige natur.

Men det kan aldri være noe åndelig liv uten at Den Hellige Ånd har skapt det. Derfor vil det heller ikke være en stor feil å oversette enten med «Ånden» eller «ånden» i mange tilfeller. Likevel er det en tommelfingerregel som kan være god å følge. Om det fins en kontrast i setningen mellom «kjødet» (eller «den syndige naturen/det gamle mennesket») og «ånden», er det mest sannsynlig at Paulus med «ånden» mener det nye, åndelige livet, og at vi derfor bør bruke liten «å». I det tilfellet er «kjødet» identisk med det gamle mennesket eller den gamle Adam, mens «ånden» er identisk med det nye mennesket i en kristen.

Det er bare Den Hellige Ånd som kan skape åndelig liv (1 Kor 2,14; 2,9-10). Og resultatet av dette blir Åndens frukter i den troendes liv (Gal 5,22-23).

Her stiller Paulus det nye livet i

Ånden opp mot livet i kjødet. Han viser at det vi gjør i livet bestemmes av hva vi er. Vår natur bestemmer vår vandring. Den bestemmer vår måte å gå gjennom livet på.

«*De som lever slik kjødet vil, er bare opptatt av det som hører mennesker til*» (vers 5). De som er etter kjødet, har bare sans og interesse for det som hører kjødet til. De søker seg selv og ikke Gud. Dette gjelder alt de er og gjør. Også når de viser en ytre rettferdighet og fromhet, er det egentlig seg selv og sitt eget kjød de er opptatt av.

Også en kristen lever «i kjødet». Han har fortsatt sin menneskelig natur. Men det er likevel en vesentlig forskjell mellom en kristen og en ikke-kristen. Paulus skriver i Gal 2,20: «Jeg lever ikke lenger selv, men Kristus lever i meg. Det livet jeg nå lever i kjødet, det lever jeg i troen på Guds Sønn, som elsket meg og ga seg selv for meg.»

«*For det kjødet vil, fører til død, men det Ånden vil, fører til liv og fred*» (vers 6). Her forklarer Paulus hva som blir resultatet av de to forskjellige måtene å leve på. Et liv i kjødet fører til død. Et liv i Ånden fører til liv og fred.

At livet i kjødet fører til død, er egentlig et paradoks. For kjødets hensikt er liv og livsutfoldelse. Men resultatet blir det motsatte, nemlig død, først åndelig død, og siden evig død. Det Ånden vil, derimot, fører til liv og fred. Den fred Ånden gir, er «fred med Gud, ved vår Herre Jesus Kristus» (5,1).

«*Derfor er det som kjødet vil, fiendskap mot Gud, for det bøyer seg ikke under Guds lov og kan heller ikke gjøre det. De som er i kjødet, kan ikke være til glede for Gud*» (vers 7-8). Paulus underviser videre om hva som er årsaken til at livet i kjødet ikke er godt nok for Gud. Han fastslår det ufravikelige faktum at kjødet ikke bøyer seg for Guds lov. Det er som han skrev i kapittel 3: «Det finnes ikke én som gjør det gode,

ikke en eneste» (3,12). Samtidig slår han også fast det som er årsaken til at kjødet ikke bøyer seg for Guds lov, nemlig at det «kan heller ikke gjøre det». Det er umulig for kjødet å følge Guds lov. Ingen mennesker kan av naturen lyde Guds bud, fordi «alle er fordervet» (3,12). Det er noe grunnleggende galt med kjødet som gjør at alle «de som er i kjødet», dvs. alle de som ikke er i Kristus Jesus, ikke kan behage Gud uansett hva de gjør.

Paulus sier at det som kjødet vil, er «fiendskap mot Gud». I Kol 1,21 skriver han: «Også dere var en gang fremmede og fiender av Gud i sinn og tanke med de onde gjerningene deres.» Og Jakob skriver: «Utro som dere er, vet dere ikke at vennskap med verden er fiendskap mot Gud? Den som vil være verdens venn, blir Guds fiende» (Jak 4,4). Det er altså en umulighet å leve etter kjødet og følge kjødets lyster og begjær, og samtidig være en Guds venn. Den som er i kjødet, er ikke venn med Gud, men Guds fiende.

I vers 9 nevner så Paulus det avgjørende kjennetegnet på om vi er i kjødet eller i Ånden: «*Men dere er ikke i kjødet; dere er i Ånden, så sant Guds Ånd bor i dere. Den som ikke har Kristi Ånd, hører ikke Kristus til.*» Kjennetegnet på om vi lever i kjødet eller det nye livet, er om Ånden har tatt bolig i oss. Uten Ånden fins det ikke noe nytt liv, for Den Hellige Ånd er livgiveren. Han skaper nytt, åndelig liv gjennom evangeliet om Jesus Kristus.

Når Paulus skriver om de kristne at de ikke er i kjødet, betyr ikke det at de ikke har en syndig natur som kan lede dem til synd. I kapittel 7 beskrev Paulus hvordan den syndige naturen fortsatt var i aktiv i ham. Den kjempet mot hans åndelige natur og tok den til fange (7,23). Men samtidig tok han skarp avstand fra sin syndige natur. Han sa at denne onde naturen ledet ham til å gjøre ting som han ikke ville gjøre,

ja, som han avskydde (7,15-20). I Gal 5,24 og Rom 6,6 skriver han at de troende forakter den syndige naturen som en ond skapning, og at de har korsfestet den. Problemet er bare, som Luther sa, at når du drukner den syndige naturen, oppdager du at den kjeltringen fortsatt kan svømme. Fordi en kristen fortsatt har den gamle naturen, formaner Paulus de kristne til hele tiden å ta den av, dvs. føre en kamp mot den og ikke la den få overmakten i livet (se Ef 4,22 og Kol 3,9).

Som en liten parentes kan nevnes at Rom 8,9 beviser sannheten i den nikenske trosbekjennelsen der vi bekjenner at Den Hellige Ånd «utgår fra Faderen og Sønnen». For Ånden som bor i de troende, er ifølge Paulus både Guds Ånd og Kristi Ånd.

I vers 10-11 forkynner Paulus det herlige håpet om oppstandelsen som alle kristne eier. Det endelige resultatet av livet i Ånden, er evig liv. «*Men om Kristus bor i dere, er nok kroppen død på grunn av synden, men ånden er levende på grunn av rettferdigheten*» (vers 10). Selv om Kristus bor i oss, skal kroppen vår likevel dø fordi den allerede er død på grunn av synden. Med det menes at våre kropp er forgjengelige selv om vi har kommet til tro på Jesus. Men dette livet her på jorden er bare en overgangstid for oss. Vi har en kropp som er under forgjengeligheten, men har likevel evig liv her og nå (Joh 3,36).

Årsaken til at vår åndelige natur har liv, er «rettferdigheten». Som vi har sett er uttrykket «rettferdighet» et hovedord i Romerbrevet. Paulus bruker det først og fremst om den rettferdighet som Gud gir gjennom troen på Jesus Kristus (3,22). Det er den rettferdighet som vi får «ufortjent og av hans nåde» (3,24) fordi Kristus har oppfylt all rettferdighet for oss ved sitt liv (Kristi aktive lydighet) og sin lidelse og død (Kristi passive lydighet). Den som tror på

Kristi stedfortredende gjerning, er åndelig levende. Kristus bor i ham. Han har liv «på grunn av rettferdigheten», Kristi rettferdighet.

Paulus fortsetter å undervise om oppstandelsen og livet. Han sier: «Han reiste Jesus opp fra de døde, og dersom hans Ånd bor i dere, skal han som reiste Kristus opp, også gi deres dødelige kropp liv ved sin Ånd, som bor i dere» (vers 11).

Her på jorden lever vi i en døde-

lig og forgjengelig kropp selv om vi har et åndelig liv, fordi vi er i Kristus og hans Ånd bor i oss. Men denne dødelige kroppen skal en gang reises opp til liv ved den samme Ånd. Beviset for dette er Jesu egen oppstandelse. Det vi framfor alt bygger vårt håp om oppstandelsen på, er Kristus og hans oppstandelse. I det store oppstandelseskapitlet i Bibelen, 1 Kor 15, underviser Paulus grundig om dette. Les for eksempel

1 Kor 15,20-23. Og han skriver videre: «Slik er det også med de dødes oppstandelse. Det blir sådd i forgjengelighet, det står opp i uforgjengelighet» (1 Kor 15,42). Den dødelige kroppen skal legges i graven og råtne, men den skal stå opp til liv og uforgjengelighet. «Det blir sådd i vanære, det står opp i herlighet» (1 Kor 15,43).

(forts.)

Nyttige internett-sider

Apostlene Peter og Paulus

Den Lutherske Bekjennelseskirke

www.luthersk-kirke.no

LUTHERSKA BEKÄNNELSE- KYRKAN

Vi vill sprida glädjebudskapet om syndernas förlåtelse genom Jesus Kristus, som gäller alla människor.

Vi är en kyrka som tror, lär och bekänner att Bibeln är Guds ord och därmed helt pålitlig och ofelbar.

<http://www.bekannelse.se>

S:t Johannes församling vill sprida evangeliet till så många som möjligt. Därför kan du här följa direktsända och inspelade gudstjänster, bibelstudier och föredrag.

<http://sanktjohannes.info>

Biblicum är en institution för bibelforskning och bibelundervisning, och det säregna med denna institution är, att den bygger på Bibeln som Guds inspirerade alltigenom tillförlitliga ord.

<http://www.biblicum.se>

Andakter • prekener • föredrag • m.m.

Skriften alene

AV UGIS SILDEGS

St. Augustin-gymnaset i Grimma, stedet for KELKs niende verdenskonferanse 29 juni – 2 juli. Her var salmedikteren Paul Gerhardt elev på 1620-tallet. (Den nåværende bygningen er bygget i 1828.).

Til venstre klosterkirken, der søndagens gudstjeneste ble feiret. Bygningene speiler seg i elven Mulde.

«Slangen var listigere enn alle ville dyr som HERREN Gud hadde laget. Den sa til kvinnen: 'Har Gud virkelig sagt at dere ikke skal spise av noe tre i hagen?» (1 Mos 3,1).

Det er tilsynelatende et naivt, uskyldig og beskjedent spørsmål, men likevel angriper det Guds ords autoritet utspekulert og listig. Hensikten med spørsmålet var å så tvil om ordet. «Har Gud virkelig sagt?» Nei, nei, nei! På ingen måte! Gud kan ikke ha sagt noe slikt!

Den giftige pilen var rettet direkte mot Guds ord. Dessverre lyktes Satan altfor godt. Og det gjør han fortsatt, for det samme spørsmålet lyder over alt i våre dager: «Har Gud virkelig sagt?» Og Satan svarer selv:

Nei, nei, nei! Guds ord kan man ikke stole på!

Vi har sett og erfart de onde følgene av dette over alt i verden. Tvil, skepsis og vantro har spredt seg over alt. Den djevlelike forvirringens ild brenner også i hele kristenheten. Og Bibelen er den mest kritiserte boken i verden.

Både enkel og avansert bibelkritikk kommer fra de teologiske fakultetene og ødelegger troen hos moderne teologer, pastorer og kirkeledere. Nettopp dette har vært strategien til den gamle slangen fra begynnelsen av, nemlig å lure unna Guds ord og fjerne det fra menneskenes hjerter ved den samme gamle fristelsen: «Har Gud virkelig sagt?»

Vi ville alle vært fortapt og uten

håp i denne forvirringen om det ikke var for Guds nåde som grep inn umiddelbart. Straks ga Herren sin medisin, helbredelse og motgift mot vår dødelige vantro. Han gjør det allerede her i det samme kapitlet. Gud kom med evangeliet. Straks etter syndefallet forkynte han håpets ord. Slangens hode skulle bli knust! Ikke flykt, ikke gjem deg! Hør heller nådens røst! Ta imot ordet! Gud vil gi deg håp. Han vil frelse deg.

Slik har historien fortsatt siden verden ble skapt, og vi har blitt en del av den. I sin nåde leter Gud alltid etter oss, følger oss, kaller oss med sitt dyrebare ord, sitt evangelium. Gjennom ordet strekker han seg hele tiden mot oss. Han sender sitt ord så lenge verden består, helt

til de fjerneste steder der vi bor. Han vil nå oss alle over hele verden.

Gud være takk, han har også kommet til oss! Våre døve ører er blitt helbredet, våre blinde øyne er blitt åpnet og våre harde hjerter er blitt forandret gjennom hans mektige ord. Det har skjedd ved ordets gjenskapende kraft når han gjennom hele Skriften sier: «Jeg tilgir deg. Jeg frikjenner deg. Du er en ny skapning i Kristus!»

I kraft av ordet er vi gjort til nye skapninger – Guds ords skapninger. Ikke-troende er blitt troende. Skeptikere er blitt bekjennere. Nå dreier hele vårt liv seg om Guds ord, og vi erfarer hele tiden Guds ords makt til å gjøre under.

Når jeg har tenkt på *sola scriptura* (Skriften alene), har jeg spurt meg selv hvordan vi så kort som mulig kan uttrykke hva dette betyr. Er det bare en ytre norm eller regel vi har lært oss? Eller er det en slags evig lov som er lagt på oss?

Nei, vi bør heller si at *sola scriptura* er Guds levende, nåderike, pålitelige ord som har fanget vårt hjerte og sinn slik at vi er blitt Guds ords villige, aktive og engasjerte etterfølgere. Vi har virkelig hørt det og blitt trukket mot det. Det er en mektig erfaring for hver levende kristen at ordet har fanget vårt sinn slik at vi nå ikke kan annet enn å være bundet av det. Nå ser vi ingen annen vei enn å følge Guds ord. Vårt hjerte er tatt til fange av ordet, av Kristus og hans Ånd. Det er vårt *sola scriptura*, vår frivillige forpliktelse til Skriften.

Er det ikke nøyaktig det samme vi har lært av reformasjonshistorien, den store bekjennelseshandlingen? Da Luther var i livsfare og ble presset til å ta tilbake evangeliet om den rene nåden, kom han med følgende svar: «Om jeg ikke blir overbevist ut ifra Skriftens ord eller fornuftige argument – for jeg aksepterer verken paven eller kirkemøtene fordi de motsier hverandre – verken kan eller

vil jeg tilbakekalle noe. Min samvittighet er fanget av Guds ord, og det er verken rett eller trygt å handle mot sin samvittighet. Gud hjelpe meg! Amen.»

Ser du? Luther følte seg helt sikker og trygg bare med Skriften. Slik er det også for oss. Vi er bundet til Skriften. Vi kan ganske enkelt ikke gjøre noe annet. Bare da er vi trygge. Bare da er vi sikre på at det er Gud som taler. Og bare da kan vi avfeie djevelens tvil og spørsmål. For Gud har virkelig sagt. Saken er klar.

Tro det! Amen.

Og Guds fred som overgår all forstand skal velsigne og bevare deg i den rette troen til evig liv!

(Morgenandakt ved KELK-konferansen i Grimma, Tyskland, 30 juni 2017. Ugis Sildeggs er pastor i LBKs søsterkirke i Latvia.)

Biblicum – tidsskrift for bibelsk tro og forskning

Biblicum er et svensk teologisk tidsskrift som virkelig løfter fram Bibelen. Tidsskriftet viser hvor uholdbar den moderne og overflatiske bibelkritikken er.

Det inneholder også utblikk over det som skjer i kristenheten og svarer på lesernes spørsmål om Bibelens rette tolkning.

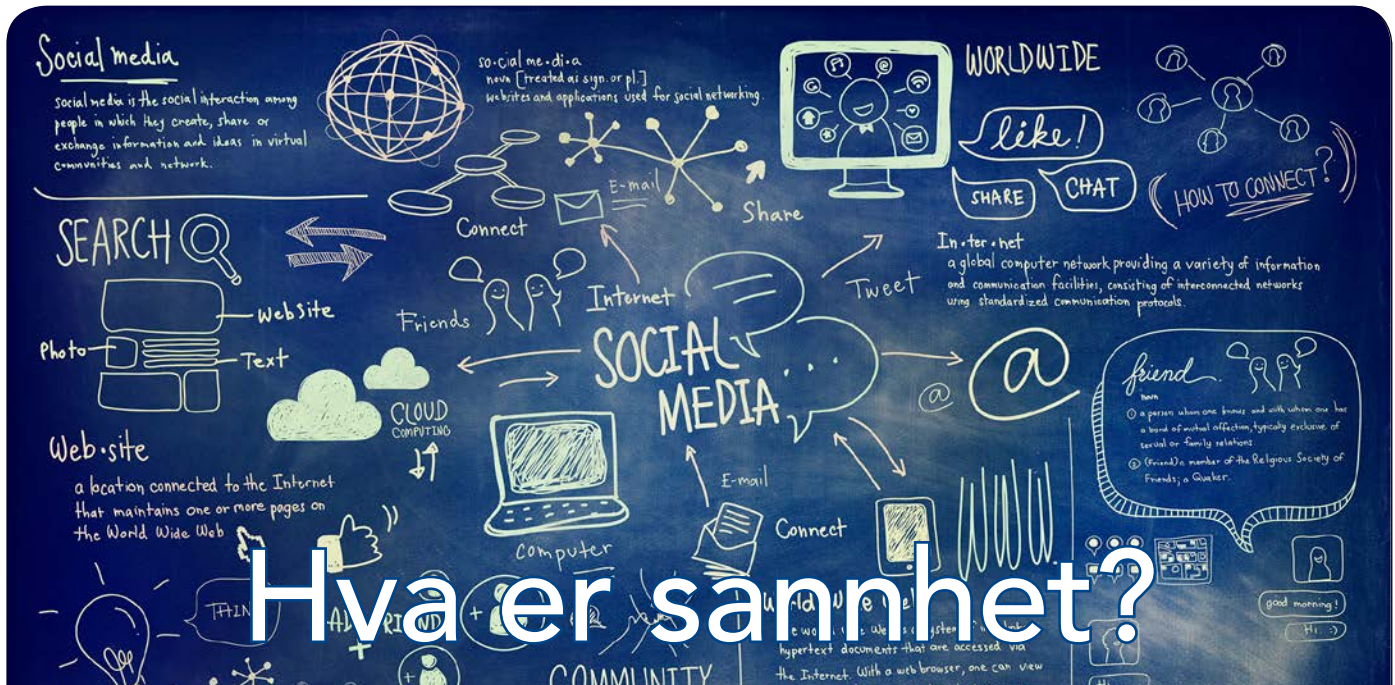
Bestilles her:

<http://forlag.biblicum.se>

RETURADRESSE:

Bibel og Bekjennelse, Solåsveien 20, N-4330 Ålgård

FAKE NEWS – falske nyheter spres daglig på nett og i media, men at sannheten har trange kår her i verden er ikke noe nytt. Allerede i Edens hage kom *løgnens far*, Satan, med sine falske anklager mot Guds ord.

Spiste Eva av eplet?

Ofte har vi forutinntatte meninger om hva Bibelen forteller og hva som er dens budskap. Det er derfor livsviktig at vi undersøker hva Bibelen forteller. Det står ikke i Bibelen at Eva spiste av eplet, men leser du det tredje kapitlet i 1. Mosebok ser du hva som skjedde da Satan lyktes med å så tvil om det Gud sa var sant. Vantroen var den første synden og enn i dag lykkes Satan med samme taktikk – å så tvil om Guds ord.

Er vi skapt i Guds bilde?

Mange forsvarer seg med henvisning til at vi er skapt slik – vi er jo skapt i Guds bilde – hevder de. Men Bibelen forteller oss at vi *mistet* gudsbildet ved syndefallet. Problemet med synden kan vi ikke løse med å gjemme oss eller å skyld på andre, nei det er en umulig oppgave for oss mennesker. Derfor lovet Gud våre første foreldre å sende en Frelser som skulle knuse Satans makt.

Er troen et krav Gud stiller?

Adam og Eva ble syndere og vi blir født som dem. Selvfrelse er umulig, det er bare evangeliet som Gud forkynte helt fra begynnelsen som kan frelse. Budskapet er ikke: «Om du er en troende, så skal syndene dine tilgis.» Budskapet er: «Gud har tilgitt deg alle dine synder. Tro det, for det er sant. Gled deg!»

Les mer på: www.luthersk-kirke.no/sannhet